

УДК 330.3

Ганущак Р.М., аспірант
Національний університет «Чернігівська політехніка»,
м. Чернігів, Україна

МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Інноваційні кластери є специфічним типом галузевих або територіальних об'єднань підприємств, установ та організацій, які співпрацюють для створення інноваційних продуктів, послуг або технологій. Інноваційні кластери збирають разом підприємства, дослідницькі установи, університети та інші структури, які мають великий потенціал для інновацій та розвитку, що сприяє обміну знаннями, досвідом та ресурсами. У кластерах створюються найліпші умови для виникнення новаторських ідей та розвитку інноваційних продуктів чи послуг. Взаємодія між різними учасниками кластера створює плідну ґрунт для творчого процесу. Для успішної роботи кластерів важлива належна інфраструктура, яка включає в себе науково-дослідні центри, інкубатори, акселератори, підприємства з технологічним перевагою та інші установи. Уряди та регіональні органи можуть надавати підтримку для створення та розвитку інноваційних кластерів шляхом створення сприятливого правового середовища, надання фінансової підтримки, а також залучення до кластерів інвестицій. Інноваційні кластери можуть стати драйвером розвитку конкретних регіонів, створюючи нові можливості для зайнятості, розвитку бізнесу та підвищення конкурентоспроможності. Вони сприяють розвитку мережових зв'язків між різними учасниками, що сприяє обміну досвідом, технологіями та ринковою інформацією. У результаті інноваційні кластери створюють сприятливе середовище для створення та розвитку інноваційних проєктів, що сприяє загальному економічному розвитку та збільшенню конкурентоспроможності регіону або країни [1-2].

Формування інноваційних кластерів в умовах невизначеності може бути викликом, але існують певні інструменти та стратегії, які можна використовувати для досягнення успіху. Умови невизначеності можуть вимагати залучення різних стейкхолдерів, які мають різні знання та досвід. Створення мережевих зв'язків з іншими підприємствами, університетами, дослідницькими установами та громадськими організаціями допоможе збільшити доступ до ресурсів та експертної підтримки.

В умовах невизначеності важливо мати гнучкий підхід до управління процесом формування кластеру, що означає здатність швидко реагувати на зміни в зовнішньому середовищі, вносячи необхідні корективи до стратегії та планування. Урядова підтримка може бути важливою у створенні інноваційних кластерів в умовах невизначеності, що може включати фінансову підтримку, зниження адміністративних перешкод, створення стимулів для інноваційних ініціатив та інше. Важливо, щоб всі учасники кластера мали загальну візію щодо мети та напрямків розвитку, що допоможе уникнути конфліктів та сприятиме спільним зусиллям у досягненні цілей. Кластери повинні створити сприятливе середовище для інновацій, включаючи доступ до фінансування, підтримку досліджень і розвитку, створення інкубаторів та акселераторів для підтримки нових ідей. В умовах невизначеності важливо бути готовим до експериментів та випробувань нових ідей та стратегій. Гнучкість та здатність до швидкого адаптування можуть бути ключовими факторами успіху.

Створення сприятливого інноваційного середовища для кластерів в умовах невизначеності вимагає комплексного підходу та врахування різноманітних факторів. Існує необхідність сприяння активній взаємодії між учасниками кластера, включаючи підприємства, університети, дослідницькі установи та урядові органи. Важливим є забезпечення механізму для обміну знаннями, технологіями та досвідом, наприклад, шляхом організації семінарів, конференцій, робочих груп та інших заходів. Необхідною умовою є

формування доступу до фінансових ресурсів для розвитку інноваційних проєктів та досліджень, що може включати гранти, кредитування, створення інвестиційних фондів та інші форми підтримки. Важливим є створення сприятливого клімату для стартапів та молодих інноваційних підприємств, включаючи спрощення процедур реєстрації, податкові пільги, доступ до менторства та консультаційних послуг. Заохочення формування мережевих зв'язків між учасниками кластера та іншими інноваційними екосистемами національного та міжнародного рівня, зможе забезпечити доступ до нових ринків, технологій та інвестицій. Необхідно розробити гнучкі механізми управління, які дозволяють ефективно реагувати на зміни в економічному та соціальному середовищі, що може включати моніторинг ринкових тенденцій, оцінку ризиків та швидку адаптацію стратегій [2-3].

Створення сприятливого інноваційного середовища для кластерів в умовах невизначеності вимагає активної участі різних стейкхолдерів та розробки комплексної стратегії, спрямованої на створення сприятливих умов для розвитку інноваційної діяльності. Перелічені заходи допоможуть підприємствам та організаціям ефективно формувати інноваційні кластери в умовах невизначеності та сприятимуть їхньому успіху та стійкому розвитку.

Література

1. Бірюков, О. В. (2013). Інноваційні та інноваційно-активні підприємства: спільні та відмінні ознаки. *Економіка. Менеджмент. Підприємництво*, (25 (2)), 169-176.
2. Грищенко, І., Ганущак-Єфіменко, Л., Гнатенко, І., & Ребілас, Р. (2023). Управління дизайн середовищем розвитку інноваційного підприємництва в інтегрованих структурах в умовах післявоєнного відновлення. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 5(52), 341–352.
3. Поліщук, Н. В. (2009). Державна підтримка активізації інноваційної діяльності суб'єктів підприємництва. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*, (2), 310-317.